

REGULERING AV FISKET ETTER BLÅKVEITE NORD FOR 62° N I 2021

Fiskeridirektøren har forelagt forslaget til regulering av fisket etter blåkveite i 2021 for Sametinget som ledd i gjennomføringen av konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og statlige myndigheter. Foreslått regulering legger til rette for samiske interesser da kystfiskeflåten reguleres som åpen gruppe.

1 SAMMENDRAG

Reguleringsopplegget for fisket etter blåkveite foreslås i hovedsak videreført i 2021. Fiskeridirektøren foreslår at kystflåtens direktefiske tillates i to perioder, og at det settes av en bifangstavssetning når direktefiske ikke er tillatt. Det bes om innspill på to alternative oppstartsdatoer for første periode for å ikke komme i konflikt med en stor internasjonal militærøvelse (se vedlegg). Inneværende års maksimalkvoter foreslås videreført for kystflåten. Trålere og konvensjonelle havfiskefartøy foreslås regulert med fartøyskvoter på 83 tonn, tilsvarende som i 2020.

2 FISKET I 2019

Den norske kvoten av blåkveite var i 2019 på 13 755 tonn, hvorav 116 tonn var avsatt til forskning. Trålerne og konvensjonelle havfiskefartøy hadde en samlet gruppekvote på 5 376 tonn. Kystflåten under 28 meter disponerte til sammen 8 063 tonn, hvorav 263 tonn var avsatt til bifangst når det direkte fisket ikke var tillatt. Det ble avsatt 200 tonn til kystfartøy over 28 meter som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket. Tabell 1 viser kvoter, fangst, restkvote og førstehandsverdi av blåkveite fordelt på fartøygrupper i 2019.

Tabell 1: Fangst og førstehandsverdi i 2019

Fartøygruppe	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Rest (tonn)	Verdi (1 000 kr)	Antall fartøy
Trålere	5 376	3 357	-108	137 976	37
Konvensjonelle havfiskefartøy		2 127		94 446	25
Fartøy under 28 meter største lengde	8 063	8 340	-277	275 739	561
Fartøy over 28 meter største lengde	200	102	98	3 507	11
Forskningsfangst	116	6	110	225	
Annet		2	-2	59	
Totalt	13 755	13 934	-179	511 952	

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister og Konsesjons- og deltakerregister per 8. oktober 2020

I 2019 utgjorde det norske fisket av blåkveite 13 934 tonn, noe som innebærer at totalkvoten ble overfisket med 179 tonn. Førstehåndsverdien var nesten 512 millioner kroner.

De to områdene i Nordland som var stengt for fiske i flere år på bakgrunn av funn av for høye verdier av fremmedstoffer i blåkveite, ble i 2016 åpnet for fiske i forkant av første periode. Det har ikke blitt gjort funn som tilsier at områder bør stenges for fiske de seinere år.

3 REGULERINGEN I 2020

På møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite. Denne innebærer at Norge får en andel på 51 %, Russland får 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Videre ble partene i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2019 enige om en totalkvote på 27 000 tonn for 2020, hvilket innebærer en kvote til Norge på 13 755 tonn, hvorav inntil 750 tonn kunne avsettes til forskningsformål.

Det ble avsatt 91 tonn til forskningsformål.

Den norske kvoten ble fordelt med en gruppekvote på 8 078 tonn for kystfartøy under 28 meter største lengde, hvorav 278 tonn ble avsatt til dekning av bifangst når det direkte fisket ikke er tillatt. Det ble avsatt 200 tonn til kystfartøy over 28 meter som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket. Havfiskeflåten fikk en samlet gruppekvote på 5 386 tonn.

Reguleringen av fisket i 2020 besto av følgende elementer:

- bare fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap, kunne delta i det direkte fisket etter blåkveite.
- to periodekvoter på henholdsvis 4 700 i første periode og 3 100 tonn i andre periode.
- tillatt med et direkte fiske i to perioder fra mandag 1. juni til periodekvoten var beregnet oppfisket (16. juni) og fra mandag 3. august til periodekvoten var beregnet oppfisket (19. august).
- differensierte maksimalkvoter etter fartøylengde. Disse var ved periodeoppstart som følger:

Tabell 2: Maksimalkvoter 2020

Største lengde	Maksimalkvote
0 – 13,9 meter	20 tonn
14 – 19,9 meter	22,5 tonn
20 – 27,9 meter	25 tonn

- fartøy som ikke hadde adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke var tillatt, kunne ha inntil 7 % bifangst av blåkveite. Bifangsten for konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde var i tillegg begrenset til 20 tonn.
- trålere og konvensjonelle havfiskefartøy var regulert med en fartøykvote på 83 tonn. Denne kvoten skulle også dekke bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

4 UTVIKLINGEN I FISKET I 2020

Tabell 3 gir en oversikt over fangst av blåkkeite fordelt på fartøygrupper per 8. oktober i år. Av Norges kvote på 13 755 tonn, står det ca. 2 700 tonn igjen. Det er ikke registrert forskningsfangst så langt i år. Når det gjelder havfiskeflåten, har 24 konvensjonelle havfiskefartøy og 34 trålere landet fangst av blåkkeite så langt i 2020.

Tabell 3: Gruppekvoter, fangst og førstehandsverdi i 2020

Fartøygruppe	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Verdi (1 000 kr)	Antall fartøy
Trålere	5 386	1 451	2 197	37 713	34
Konvensjonelle havfiskefartøy		1 738		59 575	24
Fartøy under 28 meter største lengde	8 078	7 756	322	188 703	537
Fartøy over 28 meter største lengde	200	101	99	3 195	12
Forskningsfangst	91		91		
Annet					
Totalt	13 755	11 046	2 709	289 186	

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister og Konsesjons- og deltakerregister per 8. oktober 2020

Tabell 4 viser status over fangst, førstehandsverdi og deltakelse av fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap. Vi ser at det har blitt landet 210 tonn blåkkeite som bifangst når direktefisket ikke er tillatt. Det gjenstår vel 300 tonn av kystflåtens periodekvoter og bifangstavsetning på til sammen 8 078 tonn så langt i år.

Tabell 4: Fangst og deltakelse av konvensjonelle fartøy under 28 meter største lengde i 2020

	Fangst (tonn)	Antall fartøy
Bifangst før direktefiske	74	104
Direktefiske 1. periode	4 973	361
Bifangst mellomperiode	41	52
Direktefiske 2. periode	2 573	272
Bifangst etter direktefiske	95	68
Totalt	7 756	537

Kilde: Fiskeridirektoratets Landings- og sluttseddelregister per 8. oktober 2020

Deltakelsen og fisketakten i første periode var god, og fisket ble stoppet fra og med 16. juni. Også i andre periode var fisketakten relativt god. Fisket ble stoppet fra og med 19. august. Ettersom fisket har blitt avvirket på relativt kort tid de siste årene, har man valgt å videreføre maksimalkvotene på samme nivå som i de tre siste årene, se tabell 6. Det var ikke nødvendig med refordelinger i kystflåtens direktefiske i innværende år.

Som tabell 4 viser, har 537 kystfartøy landet blåkkeite så langt i år, mot 540 (551) fartøy i 2019 (2018). Den reelle deltakelsen i direktefisket har vært noe lavere, siden en del fartøy kun har landet blåkkeite som bifangst.

5 BESTANDSSITUASJONEN

5.1 STATUS

Fangstbar biomasse (lengde ≥ 45 cm) økte fra 2007 til 2014. Etter dette viser fangstbar biomasse en slakt nedadgående trend, men forblir over føre-var biomasse (B_{pa}). Fisketrykket har vært økende siden 2008 og er på det høyeste i tidsserien. Rekrutteringen av ettåringer er veldig varierende, og siste gode årsklasse var i 2013.

Totalbiomassen er forholdsvis høy, og bestanden vurderes til å ha full reproduktiv kapasitet.

Dette er en langlivet, lavproduktiv art som tilsier lavt fangstpress, og bestanden er i dag relativt stabil. ICES har ikke foretatt nye analyser på grunn av covid-19 situasjonen. Rådet for 2020 forlenges dermed til 2021. Historisk har kvoter blitt fastsatt høyere enn rådgivningen tilsier, og fangstene har overskredet kvotene.

5.2 FORVALTNINGSRÅD

ICES anbefaler i henhold til føre-var tilnærming at fangstene ikke skal overstige 23 000 tonn i 2021. Dette tilsvarer fangstrate på omtrent 0,036.

6 RAMMEVILKÅR I KVOTEAVTALEN MED RUSSLAND FOR 2021

På møtet i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i 2009 ble partene som nevnt enige om en fordelingsnøkkel for blåkveite som gir Norge en andel på 51 %, Russland 45 %, og 4 % avsettes til tredjeland.

Totalkvoten på blåkveite fastsettes i Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon i midten av oktober, det vil si omtrent samtidig med at dette dokumentet sendes på høring. Videre i dette høringsdokumentet legges det som et regneeksempel til grunn en totalkvote tilsvarende inneværende år på 27 000 tonn for 2021. Dette vil innebære en kvote til Norge på 13 755 tonn.

7 REGULERING AV FISKET I 2021

7.1 AVSETNING TIL FORSKNINGSFORMÅL

Fiskeridirektøren viser til pågående prosess med utlysning av forskningskvoter for 2021. Størrelsene på kvanta som avsettes til undervisningsordningen, forskningsformål og lærlingkvoter for 2021 er først kjent når endelig forskrift fastsettes rett før årsskiftet. En eventuell avsetning til forskning og undervisning vil gå til fradrag på totalkvoten. Avsetningenes størrelse utgjør en svært liten andel av totalkvotene i de enkelte fiskeriene og har derfor ingen betydning for forslaget til regulering.

7.2 FORDELING AV NORSK KVOTE

Da totalkvoter ble innført i 2009, besluttet Fiskeri- og kystdepartementet at siste års regulering av blåkveitefiske skulle videreføres i størst mulig grad. Et direktefiske skulle primært fortsatt forbeholdes kystflåten, og det ble derfor ikke fastsatt noen fordelingsnøkkel. Basert på siste års fiske ble det imidlertid lagt opp til en regulering som innebærer en fordeling på 60 % til kystflåten og 40 % til havgående fiskefartøy. Tidligere hadde havgående fiskefartøy adgang til å ha inntil 40 tonn blåkveite som bifangst, men fra 2010 fikk gruppen fartøykvoter som skal inkludere bifangst.

Etter innføringen av totalkvoter var det behov for å gjøre reguleringen mer oversiktlig og transparent. På denne bakgrunn ble det fra 2018 innført en gruppekvote for havfiskeflåten og bifangstavsetninger til kystflåten. Dette foreslås videreført i 2021.

For å unngå at totalkvoten overfiskes, er det nødvendig å holde tilbake et begrenset kvantum til uunngåelig bifangst for kystfartøy over 28 meter største lengde.

Fiskeridirektøren foreslår en avsetning til uunngåelig bifangst for kystfartøy over 28 meter på 200 tonn.

Fiskeridirektøren legger til grunn en tilsvarende fordeling mellom kystflåten og kystfartøy over 28 meter største lengde, konvensjonelle havfiskefartøy og trålere som tidligere år. Gitt en norsk totalkvote som inneværende år, foreslår Fiskeridirektøren følgende:

Fiskeridirektøren foreslår en kvote på 7 800 tonn for kystflåtens direktefiske etter blåkveite i 2021, samt en avsetning til bifangst på 278 tonn når direktefiske ikke er tillatt.

Videre forslår Fiskeridirektøren at konvensjonelle havfiskefartøy og trålere reguleres innenfor en samlet gruppekvote på 5 386 tonn blåkveite.

7.3 REGULERING AV DET DIREKTE KYSTFISKET

7.3.1 Fangstperiode

Den gjeldende reguleringsordningen i kystfisket har funnet sin form over tid. Det forhold at Norge og Russland med virkning fra 2010 fastsatte en totalkvote har ikke endret rammene vesentlig for reguleringen av fisket nasjonalt. Fiskeridirektøren finner det derfor hensiktsmessig å videreføre ordningen med å regulere fisket etter blåkveite innenfor avgrensede perioder.

Det direkte fisket har vært tillatt i to perioder de siste ti årene som det framgår av tabell 5. Det er svært varierende fra år til år hvor raskt fisket avvikles. Fartøyene har kunnet delta i begge periodene.

Tabell 5: Antall perioder og antall uker med direktefiske etter blåkveite

År	Antall perioder åpent for direktefiske	Antall uker åpent for direktefiske
2008	En periode	6 uker
2009	To perioder	8 uker
2010	To perioder	3 uker
2011	To perioder	8 uker
2012	To perioder	4 uker
2013	To perioder	8 uker
2014	To (første periode ikke stoppet)	14 uker
2015	To (første periode ikke stoppet)	12 uker
2016	To perioder	5 uker
2017	To perioder	5 uker
2018	To perioder	7 uker
2019	To perioder	5 uker
2020	To perioder	5 uker

Fiskeridirektøren ba i fjor om innspill på om fisket kan gjennomføres med en periode. De fleste høringsinstansene mente at to perioder er den mest hensiktsmessige måten å gjennomføre fisket på.

Tilsvarende som inneværende år vil Fiskeridirektøren som følge av dette i utgangspunktet foreslå at fisket i 2021 reguleres i to perioder der fisket stoppes når periodekvotene er beregnet oppfisket. For å ta høyde for perioder med vanskelige vær- og fangstforhold gis fartøyene anledning til å delta i begge periodene.

Fiskeridirektøren foreslår at fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap gis adgang til et direkte fiske etter blåkveite i to perioder.

Fiskeridirektoratet har mottatt en henvendelse fra Andøya Test Center angående oppstart av første periode, se vedlegg. I henvendelsen framgår at det skal foregå skyting i to områder utenfor Andøya i forbindelse med en stor internasjonal militærøvelse i begynnelsen av juni 2021.

For å kunne avvikle fisket på en hensiktsmessig måte uten å komme i konflikt med militærøvelsen foreslås det to alternativ:

1. Oppstart av første periode 4. juni
2. Oppstart 24. mai, men med stopp i fisket i tre «skytevinduer» i de aktuelle områdene fra kl. 18:00 til kl. 23:59 i perioden 1. – 3. juni. Dette vil ikke være til hinder for at bruk kan stå i havet, men fartøy kan ikke oppholde seg innenfor de aktuelle områdene i disse tidsrommene.

Fiskeridirektøren ber om tilbakemelding på hvilket alternativ som er mest hensiktsmessig.

Videre foreslår Fiskeridirektøren at andre periode starter 2. august og at fisket stoppes når periodekvoten er beregnet oppfisket.

Kystflåtens periodekvoter ble i inneværende år fordelt med 60 % til første periode og 40 % i andre periode. Tidligere år har fordelingen vært 70 % i første periode og 30 % i andre periode.

Fiskeridirektøren foreslår at 60 % av kystflåtens kvote kan fiskes i første periode og 40 % i andre periode.

7.3.2 Maksimalkvoter

I årene 2012-2020 har det vært fastsatt følgende maksimalkvoter:

Tabell 6: Maksimalkvoter 2012-2020

Største lengde	Maksimalkvote 2012-2014	Maksimalkvote 2015	Maksimalkvote 2016	Maksimalkvote 2017-2020
0 - 13,9 meter	12,5 tonn	15 tonn	18 tonn	20 tonn
14 – 19,9 meter	15 tonn	17,5 tonn	21 tonn	22,5 tonn
20 – 27,9 meter	17,5 tonn	20 tonn	24 tonn	25 tonn

Ettersom det ikke er innført deltakerbegrensning i fisket etter blåkveite er det potensielt mange fartøy som vil kunne fiske på en forholdsvis liten kvote. Interessen synes å være høyere når kvotene øker. Videre er fisketakten avhengig av vær- og fangstforhold. Disse har vært gode de siste årene. Ved gode fangstforhold og høy deltakelse vil fisket kunne avvikles på svært kort tid. Direktefisket har blitt betegnet som et kappfiske som er lite forutsigbart. Kappfisket bidrar til en uheldig markedsituasjon, og landindustrien ser helst at fisket strekkes ut over tid. Men også refordelinger bidrar til et uforutsigbart fiske. Fisket har blitt avviklet på relativt kort tid de siste årene, og det har ikke vært nødvendig å reforedele. På denne bakgrunn foreslås det en videreføring av årets maksimalkvoter.

Tabell 7: Forslag til maksimalkvoter i 2021

Største lengde	Maksimalkvote
0 - 13,9 meter	20 tonn
14 – 19,9 meter	22,5 tonn
20 – 27,9 meter	25 tonn

Fiskeridirektøren foreslår maksimalkvoter som gitt i tabell 7.

7.3.3 Bifangst

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre ordningen med at fartøy som ikke har adgang til å delta i det direkte fisket eller når dette fisket ikke lenger er tillatt, kan ha inntil 7 % blåkveite om bord til enhver tid, ved avslutning av fisket og av landet fangst.

Fiskeridirektøren foreslår at ordningen med ukeavregning for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap og som leverer flere ganger pr. uke, videreføres.

Fiskeridirektøren foreslår at blåkveite tatt som bifangst når det ikke er adgang til direktefiske, går til fradrag i det enkelte fartøys maksimalkvote i det direkte fisket.

Gruppen konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde utgjør 53 fartøy. Dersom disse skal tildeles en kvote som skal kunne tas i et direktefiske, vil det innebære et betydelig kvantum på bekostning av de øvrige gruppene. Etter Fiskeridirektørens oppfatning er det ikke hensiktsmessig med en liberalisering av reguleringen for denne gruppen. Det legges da også til grunn at rederne ved utskiftning til større fartøy gjorde et valg som innebar at de ikke kan delta i et direktefiske etter blåkveite.

Fiskeridirektøren foreslår at konvensjonelle kystfartøy over 28 meter største lengde ikke kan ha mer enn 20 tonn blåkveite som bifangst i løpet av 2021.

7.4 REGULERING AV FISKET FOR TRÅLERE OG KONVENSJONELLE HAVFISKEFARTØY

Inneværende år har trålere og konvensjonelle havfiskefartøy kunnet fiske og lande en fartøyskvote på 83 tonn blåkveite. Denne kvoten skal også dekke eventuell bifangst av blåkveite i andre fiskerier.

Deltakelsen til trålere og konvensjonelle havfiskefartøy i foregående år forutsigbar og ganske stabil. De fleste fartøyene utnytter kvoten godt. I 2019 (2018) deltok 37 (37) trålere og 25 (28) konvensjonelle havfiskefartøy. Så langt i 2020 har 34 trålere og 24 konvensjonelle havfiskefartøy landet fangst av blåkveite.

Dersom totalkvoten fastsettes på tilsvarende nivå som i 2021, foreslås en videreføring av fartøyskvotene neste år.

For 2021 foreslår Fiskeridirektøren at trålerne og konvensjonelle havfiskefartøy tildeles en fartøyskvote på 83 tonn blåkveite. Denne kvoten kan fiskes i et direktefiske men må også dekke bifangst i andre fiskerier.

7.5 FREMMEDSTOFFER I BLÅKVEITE

Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning (NIFES), nå HI, har foretatt en basisundersøkelse for blåkveite ved prøvetaking i perioden 2006-2008. Det er gjennomført oppfølgingsundersøkelser i perioden 2011-2015 og i 2017-2020.

På bakgrunn av resultatene fra basisundersøkelsen og oppfølgingsundersøkelsene ble det bestemt å stenge for fiske etter blåkveite, først et område ved Trænadjupet i 2011, og deretter et område lands Eggakanten utenfor Lofoten i 2012. Disse stengningene ble videreført fram til og med 2015.

Undersøkelsene har vist at det er betydelig variasjon i nivåene av dioksiner og dioksinlignende PCB i blåkveite fra år til år i alle områder som er undersøkt. Generelt er det vist at nivåene har vært høyest for prøver av fisk fanget i perioden 2006-2008 og i 2012, mens blåkveite fanget i 2011, 2013 og 2014 har hatt lavere verdier. Analysene fra 2015 viste et stabilt lavere nivå, og Mattilsynet anbefalte derfor at de to områdene kunne åpnes for fiske i 2016. De siste fem årene har det ikke vært stengte områder.

Det vil fremdeles være behov for tett overvåkning av nivåene av fremmedstoffer, særlig dioksiner og dioksinlignende PCB. I 2019 og 2020 har HI tatt prøver av blåkveite fra områder vest av Svalbard, langs eggakanten rundt 72-73°N og i statistikkområde 03 utenfor Øst-Finnmark (det sistnevnte området kun i 2020). Resultatene for 2019 og de foreløpige resultatene for 2020, viser at nivåene av miljøgifter i blåkveite fra disse områdene ligger under grenseverdiene for mattrygghet. Kun noen svært få enkeltfisk har verdier over grenseverdiene.

Mattilsynet har ikke anbefalt nye stengninger.

7.6 RØKTINGSFREKVENS

Røktingsfrekvensen av garn i blåkveitefiske varierer med område, tilgjengelighet, værforhold og andre faktorer. I mange tilfeller bidrar dette til betydelig kortere røktingsfrekvens tidlig i fisket enn hva som er maksimalt tillatt. Dette er gunstig av hensyn til både kvalitet og mer optimal høsting. Fiskeridirektoratet finner det likevel riktig å minne om at blåkveitegarn skal røktes minst annen hver dag. Forsøk har vist at bunndyr, fortrinnsvis lus, kan angripe fisken allerede i en tidlig fase, noe som igjen kan føre til et uakseptabelt utkast.

7.7 TAP AV GARN

Også årets opprenskingstokt etter tapte fiskeredskaper på havbunnen viser at tapte blåkveitegarn er den redskapstypen som representerer den største faren for skjult beskatning («ghost fishing») over tid. Denne redskapstypen har derfor høyest prioritet under opprenskingen. Det er gledelig at vi nå bare unntaksvis finner garnlenker fra blåkveitefisket som ikke er meldt tapt, selv om det fremdeles oppleves i andre garnfiskerier.

Fiskeridirektoratet opplever generelt en positiv dialog med fiskerinæringen om melding av redskapstap, men vi understreker viktigheten av at spesielt tap av blåkveitegarn blir meldt.